

27.9.2018

Valtionvarainministeriö
valtionvarainministerio@vm.fi

Viite VM115:00/2016

Työttömyysvakuutusrahaston lausunto

Yleistä

Työttömyysvakuutusrahastolta on pyydetty lausuntoa poikkeusoloihin varautumista finanssialalla koskevan lainsäädännön tarkistamista valmistelleen työryhmän työryhmämuistiosta, joka on laadittu hallituksen esityksen muotoon.

Työttömyysvakuutusrahasto (jatkossa TVR) kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa asiassa.

1 Esityksen keskeiset tavoitteet

Lakiesityksen pääasiallisena tavoitteena on finanssialan varautumisvelvollisuutta koskevien säännösten täsmentäminen siten, että näiden säännösten mukaiset valmistelut ja toimenpiteet tarkoittavat keskeytymättömän toiminnan kannalta välttämättömien tietojärjestelmien ja tietovarastojen ylläpitämistä Suomessa. Täsmennetyin sääntelyn tavoitteena on varmistaa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen kannalta kriittisten rahoitusmarkkinapalveluiden jatkuvuus myös sellaisessa tilanteessa, jossa varautumisvelvollisten yritysten ulkomailta sijaitsevien tietojärjestelmien tai palvelutuotannon käytettävyys estyy.

Työryhmä ehdottaa sijoituspalvelulakia muutettavaksi siten, että varautumisvelvollisuus kattaisi myös muut kuin arvopaperien säilytystä tarjoavat sijoituspalveluyritykset. Työryhmä ehdottaa lisäksi varautumisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä ulotettavaksi myös pörssin toimintaan.

Arvopapereilla on suuri merkitys julkisyhteisöjen ja yritysten varainhankinnassa. Tämä edellyttää säilytystoiminnan ohella arvopapereiden liikkeeseenlaskun, vakuuskäytön ja kaupankäynnin turvaamista myös vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Työryhmä ehdottaa, että rahoitusmarkkinoiden valmiussuunnittelun ja häiriötilanteiden hallinnan tukemiseksi säädettäisiin uusi laki rahoitusmarkkinoiden häiriönhallinnan yhteistyöryhmästä.

Työttömyysvakuutusrahasto

Yhteistyöryhmän tehtävänä olisi suunnitella ja sovittaa yhteen toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen sekä poikkeusolojen että normaaliolojen vakavien häiriötilanteiden hallitsemiseksi.

2 Työttömyysvakuutusrahaston tehtävät ja rooli lakisääteisen sosiaaliturvan rahoituksessa

TVR:n lakisääteisenä tehtävänä on ansioon suhteutetun työttömyysturvan rahoitus. Tässä tehtävässä TVR rahoittaa mm.

- työttömyyspäivärahojen
- työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavien päivärahojen
- työttömien ja aikuiskoulutustukea saavien työeläkevakuutusmaksun ja vuorottelukorvauksen

aiheuttamat menot siltä osin kuin valtio ja yksittäiset työttömyyskassat eivät ole niistä vastuussa. Yhdessä työttömyyskassojen kanssa TVR vastaa työntekijän työttömyysturvan lisäpäivistä ja lomautuspäivärahoista aiheutuvista menoista. Lisäksi TVR vastaa yksin ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan korotusosan rahoittamisesta.

TVR tilittää edellä todettujen lisäksi palkansaajan työttömyysvakuutusmaksutulosta Kelalle vuosittain määrän, joka vastaa työttömyyskassoihin kuulumattomien palkansaajien osuutta kaikista palkansaajista. TVR vastaa myös ammatitutkintostipendin ja palkansaajan aikuiskoulutustuen sekä näiden hallintokulujen rahoituksesta. Lisäksi TVR vastaa valtion palkkaturvamenoista.

Vuonna 2017 TVR:n edellä todetuista johtuvat menot olivat 3434 miljoonaa euroa. Menot rahasto kattaa työttömyysvakuutusmaksuilla, joita vuonna 2017 kerättiin 4011 miljoonaa euroa.

TVR:lla on maksuvalmiuden turvaamiseksi ja ennakoitavissa olevista kansantalouden suhdannevaihteluista johtuvien työttömyysvakuutusmaksujen muutosten tasaamiseksi TVR:n tuottojen ja menojen erotuksena muodostuva suhdannepuskuri, jonka lakisääteinen enimmäismäärä vuonna 2017 oli 2026 miljoonaa euroa. TVR:n nettovarallisuus oli 106 miljoonaa euroa vuoden 2017 lopussa ja vuoden 2018 lopussa nettovarallisuuden arvioidaan olevan noin 800-900 miljoonaa euroa.

TVR:n suhdannepuskuri ja rahaston muut varat on sijoitettava tuottavasti ja turvaavasti ottaen huomioon rahasto maksuvalmius.

Työttömyysvakuutusmaksujen asettaminen riittävälle ja oikealle tasolle on ensisijainen keino selviytyä TVR:lle säädetyistä velvoitteista, mutta se voi lain nojalla ottaa velkaa menojensa rahoittamiseksi. Vuonna 2015 TVR laski liikkeeseen kaksi joukkovelkakirjalainaa yhteismäärältään 900 miljoonaa euroa. Lisäksi TVR:llä voimassa oleva yritystodistusohjelma enimmäismäärältään 300 miljoonaa euroa. Näiden lisäksi TVR:llä on valtion takaama valmiusluottolimiitti 400 miljoonaa euroa.

Voimassa olevan valmiuslainsäädännön mukaisesti mm. valtion itsenäisten julkisoikeudellisten laitosten tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa. (*varautumisvelvollisuus, valmiuslaki 12 §*) Valmiuslaissa on säädetty osaltaan myös TVR:n rahoittamien etuuksien maksamisesta ja muutoksista valmiuslaissa säädettyissä poikkeusoloissa. (*valmiuslaki poikkeusolot 3 § ja lakisääteisen vakuutuksen ja etuuksien muutokset 56 §*)

TVR:n ja Koulutusrahaston yhdistyessä vuoden 2019 alusta, Työllisyysrahasto-nimeä kantavan rahaston tehtävänä on jatkossa edellä kuvattujen tehtävien lisäksi aikuiskoulutusetuuksista annetussa laissa säädettyjen etuuksien maksaminen. Koska työttömyysetuuksien rahoittamista koskeviin tehtäviin ei yhdistymisen yhteydessä tule muutoksia, mitä tässä todetaan TVR:sta, koskee myös Työllisyysrahastoa.

3 Yleisarvio lakiesityksestä

TVR:n työttömyysturvan rahoitustehtävä on tärkeä osa suomalaista lakisääteistä sosiaaliturvaa. Edellä kuvattujen TVR:n lakisääteisten rahoitustehtävien hoidon kannalta on erittäin tärkeää, että maksulaitos- ja luottolaitos- sekä arvopaperimarkkinoiden toiminta on mahdollisimman häiriötöntä kaikissa olosuhteissa.

TVR pitää siksi lakiesityksen tavoitteita kannatettavina eikä sillä ole asetettuihin tavoitteisiin tai valittuun sääntelyyn yleiseen toteutustapaan huomautettavaa.

TVR haluaa lisäksi todeta, että lakiesitykseen sisältyvä esitys rahoitusmarkkinoiden häiriönhallinnan yhteistyöryhmän perustamisesta on erittäin kannatettava, sillä eri toimijoiden yhteistyö sekä normaaliolojen vakaviin häiriötilanteisiin että poikkeusoloihin varautuessa ja niissä toimiessa on välttämätöntä.

TVR kiinnittää huomioita siihen, että välillistä julkishallintoa edustavana laitoksena se ei tällä hetkellä kuulu mihinkään normaaliolojen vakaviin häiriötilanteisiin tai poikkeusoloihin varautumisen yhteistyöryhmiin. Koska sillä on tärkeä rooli lakisääteisen sosiaaliturvan toimeenpanijana, yhteistyö eri toimijoiden kanssa on TVR:lle kuitenkin tärkeää oman varautumisvelvoitteen riittäväksi hoitamiseksi.

4 Muut Työttömyysvakuutusrahaston huomiot

Työttömyysvakuutusrahastolla ei ole edellä todetun lisäksi muuta lausuttavaa lakiesityksestä.

Työttömyysvakuutusrahasto

Virpi Halme
Johtaja, hallinto ja lakiasiat